

Grzegorz Kamiński, Emilia Gil

A large, bold, yellow letter 'Q' is centered on a dark green square background.A large, stylized yellow ampersand (&) is centered on a black square background.A large, bold, yellow letter 'A' is centered on a black square background.

**Prawo
cywilne
przed
egzaminem**

Prawo cywilne przed egzaminem

Grzegorz Kamiński, Emilia Gil

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

Stan prawny na 1 września 2022 r.

Recenzent

Prof. dr hab. Elwira Marszałkowska-Krześ

Wydawca

Magdalena Stojek-Siwińska

Redaktor prowadzący

Katarzyna Gierłowska

Opracowanie redakcyjne

Agata Czuj

Projekt okładek serii

Wojtek Janikowski

prawolubni

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przystępujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

Szanujmy prawo i własność

Więcej na www.legalnakultura.pl

Polska Izba Książki

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2022

ISBN 978-83-8286-726-8

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33

tel. 728 313 462

e-mail: PL-ksiazki@wolterskluwer.com

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

LEGENDA

pytanie

wyjątek od zasad czy reguł

najważniejsze informacje

norma prawna

niezbędna wiedza

literatura

zob. wcześniej opisane zagadnienia

orzecznictwo

WYKAZ SKRÓTÓW

k.c. – ustawa z 23.04.1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. z 2022 r. poz. 1360 ze zm.)

k.p.c. – ustawa z 17.11.1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2021 r. poz. 1805 ze zm.)

k.r.o. – ustawa z 25.02.1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2020 r. poz. 1359)

u.w.l. – ustawa z 24.06.1994 r. o własności lokali (Dz.U. z 2021 r. poz. 1048)

u.g.n. – ustawa z 21.08.1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 2021 r. poz. 1899 ze zm.)

u.k.w. – ustawa z 6.07.1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz.U. z 2019 r. poz. 2204 ze zm.)

SPIIS TREŚCI

4	WYKAZ SKRÓTÓW
7	WSTĘP
9	ROZDZIAŁ 1 Prawo cywilne – część ogólna
75	ROZDZIAŁ 2 Własność i inne prawa rzeczowe
112	ROZDZIAŁ 3 Zobowiązania
191	ROZDZIAŁ 4 Spadki
214	LITERATURA

WSTĘP

Grzegorz Kamieński, Emilia Gil

Celem opracowania jest przekazanie skondensowanej wiedzy w formie zrozumiałych (prostych) pytań i odpowiedzi, które pozwolą efektywniej ją przyswajać. Taka metoda nauki pozwala na szybkie zweryfikowanie poziomu wiedzy Czytelnika, a przede wszystkim na lepsze zapamiętywanie informacji, co zostało potwierdzone w badaniach naukowych.

Autorzy mają nadzieję, że forma opracowania pozwoli nie tylko na opanowanie podstawowych zagadnień z prawa cywilnego, lecz także będzie pomocnym narzędziem do powtórzenia tych zagadnień przed egzaminem.

Opracowanie zawiera krótkie wprowadzenie do najważniejszych zagadnień w ramach poszczególnych części Kodeksu cywilnego, pytania wraz z odpowiedziami oraz wskazane przepisy, które będą konieczne do zrozumienia danej regulacji prawnej.

Z punktu widzenia Czytelnika największą korzyścią jest to, że pytania zostały opracowane przez nauczyciela akademickiego we współpracy z młodym autorem. Świeże spojrzenie na prawo cywilne, pod merytorycznym nadzorem wieloletniego praktyka, umożliwiło zaprezentowanie wiedzy w zwięzły sposób, przy jednoczesnym kompleksowym omówieniu najważniejszych zagadnień.

Prawo cywilne – część ogólna

Jaka jest struktura Kodeksu cywilnego?

Kodeks cywilny dzieli się na cztery księgi:

1. Część ogólna;
  - ↳ art. 1–125 k.c., zawiera przepisy ogólne oraz regulacje o znaczeniu uniwersalnym dla całego obszaru prawa cywilnego;
2. Własność i inne prawa rzeczowe;
art. 140–352 k.c., reguluje
  - ↳ korzystanie z rzeczy mające postać majątkowych praw podmiotowych bezwzględnych (własność, użytkowanie wieczyste, użytkowanie, służebność, zastaw, spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu, hipoteka) oraz
  - ↳ formy faktycznego władztwa nad rzeczą (posiadanie i dzierżenie);
3. Zobowiązania;
  - ↳ art. 353–921¹⁶ k.c., normuje → rozmaite zjawiska społeczne (np. wymiana dóbr, kredyt) w formie stosunków prawnych dwustronnie zindywidualizowanych typu względnego;
4. Spadki
  - ↳ art. 922–1087 k.c., reguluje → przejście praw i obowiązków majątkowych zmarłej osoby fizycznej na inne podmioty

Czym jest stosunek cywilnoprawny?

Stosunek cywilnoprawny to stosunek społeczny zachodzący między autonomicznymi podmiotami, w którym nie występuje bezpośredni

przymus ze strony organów państwa. Cechuje go autonomiczność oraz ekwiwalentność świadczeń.

Q

Jakie wyróżnia się podmioty prawa cywilnego?

Podmiotami prawa cywilnego są osoby fizyczne, osoby prawne oraz jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej.

- ↳ Podmiotami prawa cywilnego są wskazani w treści norm cywilnoprawnych adresaci tych norm (nositelie obowiązków prawnych) oraz wymienione w sformułowaniach norm prawnych osoby, na których rzecz ma być podjęte nakazane adresatowi zachowanie, czy też czynności, których obowiązek prawny adresata jest uzależniony (nositelie uprawnień). Występują oni zatem jako strony stosunków prawnych¹.

Q

W jakich obszarach ma zastosowanie prawo cywilne?

Prawo cywilne reguluje przede wszystkim:

- powszechny obrót cywilnoprawny („prawo życia codziennego”);
- obrót profesjonalny, czyli relacje między przedsiębiorcami.

Q

Na czym polega zakaz retroakcji (*lex retro non agit*)?

Zakaz retroakcji polega na tym, że ustawa działa tylko na przyszłość, natomiast nie obejmuje swoim działaniem okresu poprzedzającego jej wejście w życie.

!

WYJĄTEK:

- cel ustawy → celem ustawy jest przyczyna, dla której została ona wydana, a więc to, co ustawodawca chciał osiągnąć, ustanawiając daną normę prawną;
- brzmienie przepisu → działanie wstecz ustawy, która stanowi o swej retroakcji, a więc z której sensu wynika retroakcja.

1. P. Machnikowski [w:] *Kodeks cywilny. Komentarz*, red. E. Gniewek, P. Machnikowski, Warszawa 2021, art. 1, nb 9.

Q

Czym jest klauzula generalna?

Klauzula generalna to na ogół zawarty w przepisie prawnym zwrot niedookreślony, oznaczający pewne oceny funkcjonujące w jakiejś grupie społecznej, będące jednak poza systemem prawnym.

Q

Na czym polega zakaz nadużycia prawa podmiotowego?

Działanie lub zaniechanie formalnie zgodne z treścią prawa podmiotowego, lecz sprzeczne z zasadami współżycia społecznego lub społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa, **nie jest uważane za wykonywanie prawa** i nie podlega ochronie.

§

Art. 5 k.c. Nie można czynić ze swego prawa użytku, który by był sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współżycia społecznego. Takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony.

Q

Co decyduje o tym, czy dane zachowanie jest zgodne z prawem podmiotowym?

O tym, czy zachowanie to mieści się w granicach prawa podmiotowego, decyduje jego zgodność z zasadami współżycia społecznego i społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa, a nie nastawienie psychiczne podmiotu – pobudki jego działania, zamierzony cel, wina itp.

Q

Na czym polega ciężar dowodu opisany w art. 6 k.c.?

Artykuł 6 k.c. reguluje podstawowe reguły dowodowe, tj.:

- ▶ zasadę udowodnienia powołanego przez stronę faktu, wywołującego powstanie określonych skutków prawnych, oraz
- ▶ zasadę ciężaru dowodu danego faktu po stronie osoby, która z tego faktu wywodzi skutki prawne.

§

Art. 6 k.c. Ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne.

Q

Czym różnią się domniemania faktyczne i prawne?

Domniemanie faktyczne → jest oparte na wiedzy sądu o logicznych związkach naukowych, przyrodniczych oraz społecznych pomiędzy pewnymi udowodnionymi faktami (przesłankami) a ich typowymi najbardziej prawdopodobnymi i przekonującymi następstwami (wnioskami).

Domniemanie prawne → to takie, którego wniosek stwierdzający występowanie danego faktu jest określony, sformalizowany poprzez **normę prawną**, wskazującą także przesłankę domniemania, a więc w razie zajścia faktów opisanych w tzw. przesłance domniemania sąd zobowiązany jest wyciągnąć wniosek bez przeprowadzania jakichkolwiek dowodów.

Q

Jakie domniemania wyróżnia się ze względu na możliwość obalenia wniosku?

Domniemania ze względu na możliwość obalenia wniosku dzielą się na:

- ▶ **domniemania prawne wzruszalne** → wiążą przesłankę domniemania z wnioskiem domniemania w sposób umożliwiający przeprowadzenie przeciwdowodu w stosunku do wniosku domniemania,
- ▶ **domniemania prawne wzruszalne kwalifikowane** → przeprowadzenie przeciwdowodu jest normatywnie ograniczone,
- ▶ **domniemania niewzruszalne** → wykluczone jest przeprowadzenie przeciwdowodu.

Q

Czym się różni dobra wiara od złej wiary?

Dobra wiara → usprawiedliwiona niezajomość prawdziwego stanu rzeczy, zwykle polegającego na istnieniu jakiegoś stosunku prawnego czy prawa.

Na pojęcie dobrej wiary składają się zatem trzy elementy:

- ▶ przeświadczenie o istnieniu prawa lub stosunku prawnego (lub też o ich nieistnieniu);
- ▶ błąd co do tego przeświadczenia oraz
- ▶ możliwość usprawiedliwienia błędu w danych okolicznościach.

Zła wiara → znajomość prawdziwego stanu rzeczy lub nieusprawiedliwiona niewiedza o tym stanie rzeczy.

ESENCJA WIEDZY

- ▶ Zakres regulacji Kodeksu cywilnego – art. 1 k.c.
- ▶ Zakaz nadużycia prawa – art. 5 k.c.
- ▶ Ciężar dowodu – art. 6 k.c.

ZDOLNOŚĆ PRAWNA I ZDOLNOŚĆ DO CZYNNOŚCI PRAWNYCH (8–22 K.C.)

Zdolność prawna i zdolność do czynności prawnych to jedne z podstawowych pojęć prawa cywilnego. Zdolność prawna to zdolność do bycia stroną stosunku cywilnoprawnego. Z kolei zdolności do czynności prawnych oznacza możliwość nabywania praw i obowiązków w drodze własnych czynności prawnych.

Na czym polega zdolność prawna?

Zdolność prawna to możliwość bycia podmiotem praw i obowiązków cywilnoprawnych. Każdy człowiek jest w świetle prawa cywilnego podmiotem, któremu przysługuje zdolność prawna.

Kiedy zaczyna się i kończy zdolność prawna osoby fizycznej?

Osoba fizyczna posiada zdolność prawną od momentu urodzenia do chwili śmierci.

WYJĄTEK: nasciturus (dziecko poczęte, a jeszcze nieurodzone).

W jaki sposób są chronione prawa nasciturusa?

Cywilnoprawna ochrona praw przyszłych dziecka poczętego to:

- ▶ z chwilą urodzenia dziecko może żądać naprawienia szkód doznanych przed urodzeniem (art. 446¹ k.c.);

Publikacja to nowoczesny niezbędnik do nauki i powtórki przed egzaminem z zakresu prawa cywilnego materialnego. Zawiera kompleksowe omówienie zagadnień z wykorzystaniem metody nauki poprzez pytania i weryfikację prawidłowości udzielonych odpowiedzi. Zastosowanie formy pytań sprzyja syntezie, analizie i podsumowaniu wiedzy oraz angażuje czytelnika, który aktywnie ją zdobywa i weryfikuje. Taka forma umożliwia także efektywne powtarzanie, systematyzowanie i szybkie sprawdzenie poziomu wiedzy oraz solidne i skuteczne przygotowanie się do egzaminu czy zajęć. Ponadto przystępna i nowoczesna szata graficzna w postaci wykresów i tabel również ułatwia i sprzyja przyswajaniu informacji.

Publikacja w szczególności przeznaczona jest dla studentów i aplikantów do nauki oraz powtórek do egzaminu lub zajęć. Będzie ona również pomocna pracownikom naukowym, którzy mogą ją wykorzystać jako materiały do ćwiczeń.

Grzegorz Kamiński – doktor nauk prawnych; starszy wykładowca w Akademii Nauk Stosowanych w Wałbrzychu; autor wielu publikacji naukowych z zakresu postępowania cywilnego oraz prawa upadłościowego i restrukturyzacyjnego.

Emilia Gil – studentka prawa na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Opolskiego.

Zamówienia:

infolinia 801 04 45 45

zamowienia@wolterskluwer.pl

www.profinfo.pl

9 788382 867268 W01P01

ISBN 978-83-8286-726-8

9 788382 867268

49 zł (w tym 5% VAT)

Kup e-book i czytaj
w aplikacji Smarteca

